

Memo

Aan : regioraad

Van : dagelijks bestuur

Datum : 17 januari 2011

Onderwerp : Reactie op het verzoek tot herrekening van de renteomslag

In uw vergadering van 17 november 2010 is het voorstel over de rentebaten van Regio Twente en de totstandkoming daarvan besproken. Wij hebben u bij behandeling van dit voorstel een verdere uiteenzetting over de renteomslag toegezegd. Met dit schrijven willen wij u die uiteenzetting geven.

Definitie renteomslag

De renteomslag is een rekenrente. Het is een methode om de financieringslasten van een organisatie collectief om te slaan over alle investeringen (vaste activa). Idealiter is de einduitkomst van de renteomslag equivalent aan de gewogen gemiddelde rentevoet van de organisatie. In de praktijk wijken deze percentages weleens van elkaar af vanwege objectgebonden financiering of andere afspraken die specifiek gelden voor een bepaalde investeringscategorie of vermogenscomponent.

De renteomslag van Regio Twente is gefixeerd op **5,5%**. De gewogen gemiddelde rentevoet van de organisatie ligt daar de laatste jaren ver onder. Voor het dienstjaar 2009 is deze becijferd op **2,4%**. Voor het jaar 2010 geldt vooralsnog een prognose van **1,1%**. De werkelijke financieringslasten zijn in 2010 dus fors lager. Die verwachting is ook verwerkt in de 2^e BERAP van 2010. Er zijn echter redenen om de renteomslag niet neerwaarts bij te stellen:

- 1) De gewogen gemiddelde rentevoet van Regio Twente is als uitvloeisel van de Wet Brede Doeluitkering verkeer en vervoer (BDU) voor 90% afhankelijk van de zogeheten herfinancieringsrente. Het percentage van de herfinancieringsrente wordt jaarlijks door de Europese Centrale Bank (ECB) op 1 januari van het desbetreffende jaar vastgesteld. Die rente is sinds mei 2009, vanwege de economische crisis, historisch laag aangehouden op 1%. Echter, als door economisch herstel de inflatie wordt aangewakkerd dan zal de ECB de rente verhogen. Daarbij zijn forse stappen niet uitgesloten. Ter referentie: in oktober 2008 bedroeg de herfinancieringsrente nog 4,25%.

De gewogen gemiddelde rentevoet (en daarmee de renteomslag) van de organisatie is dus zeer variabel. Dit gegeven staat haaks op het uitgangspunt horende bij de begroting om de investeringslasten (rente en afschrijving) op een constant niveau te houden. "Jojo-effecten" in de begroting achten wij vanuit een oogpunt van gezond financieel beleid niet wenselijk.

- 2) In het verlengde daarvan, de programmabegroting van Regio Twente dient, net als die van andere gemeenschappelijke regelingen, in vroegtijdig stadium (namelijk vóór 1 juli van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient) te zijn vastgesteld. De te hanteren renteomslag ten behoeve van de programmabegroting is in dat stadium nog niet te berekenen, maar moet worden voorspeld. De ECB-rente is echter zeer beweeglijk en derhalve moeilijk te prognosticeren.
- 3) De relatief lage doch variabele financieringskosten van de organisatie zijn geheel te danken aan de status van Regio Twente als plusregio. Indien de renteomslag effectief wordt berekend, dan wordt in de begroting eigenlijk tot uitdrukking gebracht dat één beleidsveld (namelijk Mobiliteit) alle overige taken van de organisatie financieel steunt. Een dergelijke voorstelling van zaken is tot op zekere hoogte misleidend.

Het is immers niet ondenkbaar dat het kabinet onverhoopt komt met voorstellen tot afschaffing van de WGR+. De aanwezige activa van de organisatie dienen dan te worden hergefinancierd tegen marktconforme percentages die meer in de richting wijzen van de gefixeerde renteomslag van 5,5%.

Aanvullende opmerkingen

- 1) De begroting kent weliswaar een renteomslag van 5,5%, de gewogen gemiddelde rentevoet van de organisatie is in feite fors lager geraamd. De begroting 2011 gaat namelijk uit van een financieringslast van € 486.000,- op een boekwaarde van de activa van € 9.1 mln. Maar hier staat een taakstellende renteopbrengst van € 340.000,- tegenover. De rentevoet in de begroting is dan ook feitelijk geraamd op 1,6% (= $(486.000 - 340.000) / 9.100.000$).

Een verlaging van de renteomslag zal ook niet leiden tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage, maar tot een gedeeltelijke oplossing van de rentetaakstelling van € 340.000,-.

- 2) Tenslotte is in dit memo nog niet belicht het feit dat Regio Twente vanwege het omvangrijke saldo aan BDU-gelden een groot overschot heeft aan financieringsmiddelen. Dit overschot wordt zorgvuldig beheerd door de treasurer. Het doel daarbij is om binnen de grenzen van het treasurystatuut een rendement te behalen dat ten minste gelijk is aan de kostenvoet van dit vermogen (zijnde de herfinancieringsrente van 1 januari in enig jaar). De praktijk van de laatste jaren heeft laten zien dat mede dankzij inspanningen van de organisatie de laatste jaren echter substantieel hogere rendementen zijn behaald.

Volgens het klassieke rekenschema van de renteomslag moeten ook alle renteopbrengsten worden betrokken in de rekensom. Echter wanneer ook alle "overrentes op de BDU" zouden worden betrokken in de renteomslag dan stijgen de rentebaten uit boven de rentelasten. Het gevolg: een negatieve renteomslag. In het verleden is dit "verschijnsel" al eens eerder toegelicht¹.

Het is evident ongepast om een negatieve renteomslag in de begroting te hanteren. Het geeft een verkeerde financiële prikkel af namelijk: "een overschrijding van de investeringsruimte is niet bezwarend, want deze wordt toch wel gecompenseerd door de aanvullende negatieve rentelast". Daarnaast wordt op de desbetreffende begrotingsposten, alwaar de kapitaallasten (rente en afschrijvingslasten) van de geïnvesteerde activa worden geraamd, een vertekend beeld gegeven van de werkelijke investeringslast.

Concluderend

Wij willen blijven vasthouden aan de gefixeerde renteomslag van 5,5%. Het voordelige verschil tussen begrote en werkelijke rentelasten is reeds in de begroting teruggegeven (door invoering van een rentetaakstelling, die wordt geraamd op € 340.000,-). Het doorvoeren van een werkelijke renteomslag in de begroting heeft diverse nadelen:

- 1) het verstoort een rustig begrotingsbeeld en past niet binnen het door ons voorgestane te voeren gezond financieel beleid;
- 2) het geeft een vertekende voorstelling van zaken ten aanzien van de kosten van niet-WGR+ taken; en
- 3) het genereert, indien alle renteopbrengsten ook worden betrokken in de renteomslag, een verkeerde investeringsprikkel voor de organisatie.

Tenslotte willen wij, gelet op het regeerakkoord, de onzekerheid over de WGR+ status hier noemen.

¹ Voorstel regioraad renteonderuitputting, november 2006